

Nr 19.

Av herr Jonsson i Skutskär, *angående viss ändring av gällande grunder för statsbidrag till inrättande av pensionärshem.*

Pensionärshem och barnrikehus äro de främsta hjälpformer, där stat och kommun i medverkan nu söka nå målet: sunda bostäder åt medellösa och mindre bemedlade. Pensionärshemsidén slog på allvar igenom i landets kommuner först sedan 1942 års riksdag höjt de statliga bidragen. Hitintills har riksdagen för anordnande av pensionärshem anslagit 11,5 mill. kronor. Detta anslag har, enligt vad statens byggnadslånebyrå uppgivit, resulterat i tillkomsten av bostäder för över 7 300 pensionärer. Som det dock lärer föreliggande behov av sådana bostäder för minst 100 000 pensionärer — och behovet kommer att stiga allteftersom en ogynnsammare åldersfördelning gör sig gällande — förstår man, att det kommer att bliva svårt att inom rimlig tid fylla behovet. Trots det relativt rikliga statsbidraget synas kommunalmän på olika orter finna det ekonomiskt hopplöst att enbart på denna väg lösa bostadsfrågan för de medellösa åldringarna.

Erfarenhetsmässigt synes det oss som om begreppet »allmännyttigt bostadsföretag» i Kungl. Maj:ts kungörelse om statsbidrag till anordnande av pensionärshem givits en alltför snäv omfattning. Kungörelsen borde givas sådan utformning, att även *pensionärsbostäder i enskilda hyreshus av egnahemstyp*, tillkomna under statlig och kommunal kontroll och fyllande vissa erforderliga villkor såsom pensionärsbostäder, skulle bliva berättigade till statlig och kommunal subvention. Särskilt för landsbygdens vidkommande måste det innebära betydande sociala fördelar, om pensionärsbostäderna decentraliseras till olika delar av kommunen. För en ordinär landskommun kan ett eller flera pensionärshem i kommunens centrala del fylla en mycket viktig funktion. Men för kommunens ytterområden med spridd bebyggelse måste pensionärsbostäder i enskilda hyreshus vara att föredraga.

En framtidens familjebostad anses böra omfatta tre rum och kök. På den grundylta, som härför erfordras, kunna mycket väl i ett tvåvåningshus på övre våningen inrymmas två pensionärsbostäder om vardera ett rum och kök. Tillkomsten av fyra sådana fastigheter skulle tillföra den sociala bostadsmarknaden åtta pensionärsbostäder, vilket motsvarar lägenhetsantalet i ett ordinärt pensionärshem. De på detta sätt tillkomna pensionärslägenheterna skulle väl i fråga om standard icke kunna mäta sig med lägenheterna i ett pensionärs-

Bihang till riksdagens protokoll 199. 4 saml. Nr 19—27.

hem, men lägenheterna skulle kunna åstadkommas för en vida lägre kostnad för det allmänna. Detta innebär, att ett större antal åldringar kunna förhjälpas till bättre bostäder. Många enskildas medverkan skulle också kunna påräknas vid lösningen av de gamlas bostadsfråga, ty givetvis böra de lägenheter, som genom det allmännas subvention tillkomma i ett enskilt hyreshus, i första hand få disponeras av lägenhetsägarens föräldrar eller andra närstående.

Det allmännas subvention till pensionärlägenheter av här ifrågavarande slag torde böra lämnas *dels* i form av ett engångsbidrag, vilket kan utgå som ett räntefritt toplån, som avskrivs sedan lägenheten under viss tid, t. ex. 10 år, och mot viss angiven hyra stått till förfogande för en pensionär, *dels* i form av ett mindre årligt bidrag under hela den tid lägenheten hålles i gott skick och disponeras av en av kommunen godkänd pensionär.

Nu gällande bestämmelser om statsbidrag till anordnande av pensionärshem äro intagna i kungl. kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 462), vilken i visst avseende (§ 5) ändrats genom kungl. kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 573).

Under åberopande av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av gällande författning om statsbidrag för anordnande av pensionärshem, att statsbidrag, på sätt ovan angivits, framdeles kunna utgå även till pensionärsbostäder inrymda i enskilda hyreshus av egnahemstyp.

Stockholm den 14 jan. 1944.

Einar Jonsson,
Skutskär.
